

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכרונות מאמינים

א זועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

פרשת משפטים תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 471

בני אמונים

פערל ווערטער אויף תפילה אין די פרשה

פרתחו שערים

די ווארט פונעם
גרנדעדר און נשיא פון 'בני אמונים'

ללמוד על מנת לקיים

מיטן אויבערשטנס'ס הילף האט דער גליון מיט זיינע קאלירפולע קאלום'ס זוכה געווען צו א שטארקע שעצונג אויף דער וועלט. אין לויף פון די יארן וואס דער גליון ערשיינט ב"ה האב איך באקומען בריוון פון די ליענער, וואס האבן אויסגעדריקט זייער גרויסע דאנקבארקייט אויף די גרויסע תועלת און געוואלדיגע חיזוק וואס זיי באקומען פון דעם בלעטל.

איך וויל אייך אויפמערקזאם מאכן אויף א קורצן זאך וואס איז שטייט שטענדיג אויפן גליון, און זיין מקור איז דער רמב"ן אין זיין באקאנטן בריוו: "וכאשר תקום מן הספר תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו".

דער טייטש פון דעם זאך, פאר אייך, טייערער ליענער, איז קלאר: זיי נישט צופרידן מיטן ליינען די אפטיילונגען פון דעם גליון, ווייל דער ציל פון יעדער לימוד איז צו זען ווי די זאכן ווערן אויסגעפירט למעשה אין דעם טאג-טעגליכן לעבן.

האסט געליינט דעם גליון? האסט הנאה געהאט? יעצט פרעג דיך אליין וואס נעמסטו מיט פון דער גליון? וואס זענען די רוחניות'דיגע זאכן וואס דו לערנסט זיך פון דעם און דו קענסט זיך פירן אויף וואס הלכה למעשה?!

די הייליגע ווערטער זענען שטענדיג געווען אויף די צינג און אויסגעקריצט אויף די הארץ פון אבי מורי רבי חיים בן ציון ב"ר אהרן צבי זצ"ל. מיין טאטע זצ"ל וואס איז געווען געוואוינט לעבן מיט די אגרת הרמב"ן, האט שטענדיג מקפיד געווען אז זיין לערנען זאל נישט איבערבלייבן נאר א 'לימוד', נאר זאל שטענדיג זיין 'למעשה'.

די הנהגה האט צוגעברענגט אז ער זאל זיך מדבק זיין מיט זיין גאנצע הארץ צו די מצוה פון ענטפערן אמן. לויט די ווערטער פונעם רמב"ן האט ער פון זיך געפאדערט מקיים זיין די מאמרי חז"ל וואס ער האט געזעהן אין דער ענין, און אויספירן די הנהגות פון זיינע אבות און די גדולי הדורות.

איך האב געטראכט צו זאגן, אויף צו מקיים זיין די ווערטער פונעם רמב"ן בעטן מיר יעדן אינדערפרי ביי די ברכה פון 'אהבה רבה': 'ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים'. מיר בעטן פון הקב"ה ער זאל אריינגעבן אין אונז פארשטאנד און שכל אז אונזער גאנצער לערנען זאל זיין על מנת 'לשמור ולעשות ולקיים'.

לערנען דעם בלעטל, וואס שארפט אויס און לערנט איבער די גרויסע מעלה פון ענטפערן אמן, דארף צוברענגען אז דער וואס קוקט אין דעם בלעטל זאל זיך מדבק זיין אין דער ענין פון ענטפערן אמן, א טריט נאך א טריט; צי דורך הערן ברכות השחר פון די ארומיגע, צי דורך מקפיד זיין צו זאגן יעדער ברכה הויך מוכה זיין אנדערע מיט 'אמן'. און די חכמים האבן צוגעזאגט (אבות ד ה'): 'הלומד על מנת לעשות מספיקים בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות'.

מיט א רוף "לשמור ולעשות ולקיים"

א גוט שבת

213 298 אכאמאל

א ברכה אויף די מצוה פון הלואה

"אם פספ תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו פנשה לא תשימון עליו נשף" (כב כד)

רש"י ערקלערט (ע"פ מכילתא משפטים פרשה יט) כאטש אז געווענליך איז די ווארט "אם" נישט א ציווי נאר ווי א תנאי, אבער דער פסוק אין איינס פון דריי פסוקים וואס עס שטייט די ווארט "אם" און עס איז א ציווי, און דער פסוק "אם פספ תלוה" קומט באפעלן צו פארבארגן פאר א ארימאן. אבער עס איז שווער: אויב פארבארגן איז א מצוה עשה, פארוואס האט מען נישט מתקן געווען א ברכה אויף דעם?

ערקלערט דער רבי ר' יהונתן אייבשיץ: דער ראב"ד שרייבט אז א מענטש זאגט נישט א ברכה אויף א מצוה וואס איז חיוב קומט דורך א חסרון וואס דער חבר האט, ווייל אויב ער וועט זאגן א ברכה, וועט עס אויסזעהן ווי ער לויבט אויף דעם וואס פאר זיין חבר פעלט עפעס (אבודרהם שער ג). מוזן בארגן פון אנדערע איז א קללה און א שטראף, ווייל ביי די ברכות אין פרשת כי תבוא שטייט (דברים כח יב): "והלית גוים רבים ואתה לא תלוה", און ביי די קללות שטייט (שם מד) "הוא ילוך ואתה לא תלוננו", דערפאר האט מען נישט מתקן מ'זאל זאגן דערויף א ברכה.

אין דעם ענין שטייט אין נאמען פון רבי ר' מנחם מענדל פון רימאנוב, אז א מענטש וואס נויטיגט זיך אין א הלואה טאר נישט דאווענען אויף דעם, ווייל א מענטש טאר נישט דאווענען אויף עפעס וואס די תורה רעכענט עס פאר א קללה.

נאך פארענטפערט דער 'חידושי הרי"מ': א טייל פון די ראשונים האלטן אז נאר דער וואס פארבארגט פאר א ארימאן איז מקיים א מצוה. אבער א הלואה פאר איינער וואס איז נישט א ארימאן, איז נישט אריינגערעכנט אין די מצוה, אזוי ווי די פשוטות הלשון פון פסוק: "אם פספ תלוה את עמי את העני..." (ראה רמב"ם מלוה א א). וועגן דעם האט מען נישט מתקן געווען צו זאגן א ברכה אויף א הלואה, ווייל עס קען זיין אז דער לוח איז א שווינדלער און באמת איז ער נישט קיין ארימאן, קומט אויס אז דער מלוה זאגט א ברכה לבטלה. 'תומים' צו א; 'חידושי הרי"מ' חו"מ צו א; 'אגרא דפרקא' ס' קה

'נעשה ונשמע' - אזוי ווי דער 'יחידו של עולם'

"ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" (כד ז).

אויפן פסוק (שה"ש ב ג) 'תפוח בעצי היער

פן דודי בין הבנים, דרש'ענען די חכמים אין מסכת שבת (פח א): למה נמשלו ישראל לתפוח? לומר לך: מה תפוח זה פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע. וואונדערט זיך תוספות (שם ד"ה פריו): דער פסוק רעדט נישט פון די אידן נאר פון הקב"ה וואס ווערט גערופן: "דודי"?

ערקלערט האדמו"ר רבי יהושע מבעלזא:

מיט'ן אויסשרייען 'נעשה ונשמע', זענען די אידן נאכגעגאנגען די וועגן פון הקדוש ברוך הוא, ווייל ער ענטפערט פאר די אידן איידער זיי בעטן אים. אזוי ווי עס שטייט (ישעיה סה כד): "והיה טרם יקראו ואני אענה". דאס האבן די חכמים געמיינט צו זאגן: נישט נאר דעם אויבערשטן האט דער פסוק צוגעשטעלט צו א תפוח וואס זיין פרוכט וואקסט בעפאר זיינע בלעטער, נאר אויך די אידן וואס גייען אין זיינע וועגן, אזוי ווי עס שטייט: "פן דודי" - הקדוש ברוך הוא, "בין הבנים" - צווישן די אידן.

מיט דעם טייטש דעם מיטעלער בעלזער רב וואס מיר זינגען ביי די זמירות פון שבת בייטאג: "ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד"; מיטן זאגן "נעשה ונשמע" האבן זיך די אידן געפירט "כאחד" - ווי דער אויבערשטער וואס ווערט אנגערופן "יחידו של עולם".

'שורון' קובץ ב' עמ' קצ

תפילה בלשון רבים - ברכה בלשון יחיד

"ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך" (כג כה)

די חכמים (בי"ק צב ב) טייטשן אזוי דעם פסוק: אויב א מענטש וועט אויפשטיין אינדערפרי און דינען דעם אויבערשטן 'עבודת הלב' מיט קריאת שמע און תפילה, זאגן א ברכה אויף די בריות און וואסער וואס ער עסט און טרינקט נאכן דאווענען, איז ער פארזיכערט אז דער אויבערשטער וועט אוועק נעמען פון אים אלע קראנקהייטן. פרעגט מען: פארוואס ווערט דערמאנט די תפילה מיט א לשון רבים - "ועבדתם", אבער די שחר 'ברך את לחמך...' שטייט מיט א לשון יחיד?

אין 'מדרש לקח טוב' שטייט אז דער פסוק ענדיגט זיך מיט א לשון יחיד, צו באטאנען אז אין זכות פון תפילה וועט הקב"ה בענטשן די בריות פון יעדן איד עקסטער, און זיי וועלן נישט דארפן צוקומען איינער צום אנדערן.

נאך ערקלערט דער 'בעל הטורים': די תורה הייבט אן מיט א לשון רבים, ווייל א תפילת הרבים ווערט אנגענומען און באוויילגט, און ענדיגט מיט א לשון יחיד ווייל יעדער יחיד באקומט זיין פרנסה מיט א השגחה פרטית לויט זיינע באדערפענישן.

א סידור וואס איז געשיקט געווארן פון הימל

דער ענטפער, וואס ער האט באקומען, האט אים איבערראשט:

דער מענטש האט דערציילט פאר ר' אורי אז ער ארבעט אין איינע פון די פליגלען פון די שפיטאל, און אין צימער נעבן זיין אפיס ארבעט נאך א איד, וואס איז אינגאנצן ווייט פון היטן תורה ומצוות. לעצטנס, האט דער מענטש אנגעהויבן זיך אביסל דערנענטערן צו אידישקייט. מיטן אויבערשטנס'ס הילף איז ער זיך מחזק; ער איז מקבל אויף זיך איין מצוה און נאך א מצוה, אזוי פירט ער זיך אין די לעצטע צייט, און נעכטן אוונט האט ער זיך מקבל געווען צו זאגן יעדן טאג 'ברכות השחר' פון א סידור, כדי צו דאנקן השי"ת ווי עס דארף צו זיין, מיט א ערנסטקייט און כוונה, פאר אלע חסדים וואס ער טוהט מיט אים יעדן טאג.

נעכטן נאכט האט ער געקויפט א סידור כדי ער זאל קענען אויספירן די קבלה טובה. אבער אינדערפרי האט ער זיך געאיילט ארויסגיין פון שטוב, און צו זיין גרויסע ווייטאג האט ער פארגעסן מיטנעמען דעם סידור.

ער איז אנגעקומען אין אפיס, און האט אנגעהויבן זיין ארבעט, אבער דאן האט ער זיך דערמאנט אין די קבלה וואס ער האט זיך אונטערגענומען. אין אנהויב האט ער געטראכט אז היינט וועט ער אויפגעבן אויף די קבלה און ערשט מארגן וועט ער אנהויבן זיך פירן אזוי, אבער גלייך האט ער זיך געשטארקט און האט באשלאסן אז ער מוז כאטש פרובירן. ווען ער איז ארויס פון צימער, האט ער באגעגענט זיין פריינד און אים געפרעגט צי ער האט א סידור. יענער האט געענטפערט ניין, אבער האט זיך גלייך געכאפט און דערמאנט אז אין זיין תפילין בייטל האט ער א סידור. "איך גיי שוין ברענגען א סידור פון מיין מאשין וואס געפונט זיך אין די פארקינג לאט אין שפיטאל", און איז טאקע שנעל צוריקגעקומען מיט די סידור אין האנט.

דער חבר האט זיך געפריידט מיט די סידור וואס ער האט באקומען, ער האט געזאגט די ברכות השחר געלאסן, ווען אונזער באקאנטער ענטפערט נאך אים אמן בכוונה, און דערנאך האט ער צוריקגעגעבן דעם סידור פארן בעל הבית. יענער האט גענומען די סידור און זיך אויסגעדייט גיין צו זיין אפיס, אבער איידער ער איז אריין, האט איינער אים איבערראשט און אוועקגעכאפט די סידור פון זיין האנט...

"דעם אויבערשטנס'ס וועגן זענען וואונדערליך", האבן די צוויי פארענדיגט די שמועס מיט גרויס באגייסטערונג פון די מעשה, "ס'איז וואונדערליך צו זען ווי די השגחה עליונה האט צוגעפירט די אלע איינצעלהייטן, אז פון איין זייט זאל דער איד קענען אנהויבן זיך פירן מיט זיין גוטע קבלה, וואס פון יעצט און ווייטער וועט אים עס זיכער באגלייטן זיין גאנצע לעבן, און פון דער צווייטער זייט וועט א עלענדע אידישע נשמה זוכה זיין זיך געזעגענען פון דער וועלט אזוי ווי א אידישע נשמה דארף זיך געזעגענען פון דער וועלט; נאכן זאגן וידוי און די פסוקי יחוד ווי עס איז איינגעפירט.

זענען נישט געווען קיין משפחה און באקאנטע. לויט די פייפערייען פון די אפאראטן און די מעסטערס וואס אנהויבן אראפגיין, האט ר' אורי, וועלכער איז ערפארן אין אזעלכע סיטואציעס, פארשטאנען אז ער מוז אנהייבן זאגן וידוי מיט דעם קראנקן. אבער עפעס האט אים אפגעהאלטן פון טון אזוי. געווענליך איז ער מקפיד צו נעמען מיט זיך א סידור, אבער דאס מאל האט ער פארגעסן. כאטש ער האט געדענקט אויף אויסנווייניג די סדר הוידוי און די פסוקים וואס מען זאגט, האט ער דאס מאל, ווי עס זעהט אויס פון גרויס שרעק, נישט מצליח געווען זיך דערמאנען...

ר' אורי האט אנגעהויבן זוכן ביי די צימערן פון אידישע פאציענטן, ער האט געהאפט אז ער וועט טרעפן א סידור ביי איינעם פון די פאציענטן וואס זענען אין שפיטאל, אבער ער האט נישט געטראפן. ער האט שוין געוואלט אויפגעבן און פרובירן אן א סידור... אבער דעמאלטס האט זיין בליק פלוצים באגעגנט איינעם פון די שפיטאל-ארבעטער, וואס קומט אים אנטקעגן, און אין האנט האלט ער נישט מער און נישט ווייניגער ווי א סידור.

ר' אורי האט נישט געטראכט צוויי מאל. ער האט נישט געהאט צייט זיך אנטשולדיגן און ערקלערן... ער האט געגעבן א כאפ דעם סידור פון יענעם'ס האנט און זיך געאיילט צו די צימער פון דעם קראנקן. ער האט געזאגט די סדר הוידוי און די פסוקים וואס זענען איינגעפירט צו זאגן אין אזא צייט, און ווי נאר ער האט געענדיגט - איז די נשמה פונעם קראנקן ארויס און זיך צוריקגעקערט צו איר ארט. אזוי האט דער איינזאמער און עלענדער איד זוכה געווען צוריקגעבן זיין נשמה צום באשעפער מיט דעם פאסיגן כבוד.

נאכדעם וואס ער האט פארענדיגט צו טוהן א 'חסד של אמת' מיט דעם נפטר, איז ר' אורי ארויס פון צימער. ער האט אויפגעזוכט דעם

איד פון וועמען ער האט גענומען די סידור, און ווען ער האט אים געפונען, האט ער אים עס צוריק געגעבן מיט התרגשות, ווען ער אנטשולדיגט זיך און ערקלערט אים די סיבה פארוואס ער האט 'געכאפט' דעם סידור אן ערקלערן פארוואס...

"אומוויסנדיג האסטו זוכה געווען צו זיין א שותף מיט מיר אין א ריזיגע מצוה פון 'חסד של אמת', האט ר' אורי ערקלערט, "אין דיין זכות האט א עלענדע אידישע נשמה זוכה געווען צו פארלאזן די וועלט ווי עס פאסט".

"מיט דיין ערלויבעניש", האט ר' אורי געזאגט פאר דעם מענטש, איידער ער האט זיך פון אים געזעגנט, "איך בין גייעריג צו וויסן, וואס האט דיך געברענגט זיך דרייען אין דער אפטיילונג אין אזא שפעטע שעה ווען איר האלט א סידור אין די הענט?"

א שפעטע פארמיטאג שעה אין די אונווערסיטעט שפיטאל, וואס געפינט זיך אין די סטעטען איילענד דיסטריקט אין ניו יארק. הרב אורי קלוגהויפט שליט"א, א באליבטער אייניקל פונעם סקולענער רבי'ן בעל 'מאור ישראל' זי"ע, ווערט געזעהן ווי ער לויפט דערשראקן צווישן די צימערן, זוכט עפעס, אבער ער טרעפט נישט.

דאס איז געווען אין איינע פון די פילע שעה'ן וואס ר' אורי פארברענגט אין שפיטאל אין ראם פון זיין פליכט. ר' אורי וואוינט נעבן די שפיטאל, און איינע פון זיינע פליכטן איז אויפזעען אויף די כשר'ע אפטיילונג אין די קיך פון דער שפיטאל. פארשטייט זיך, אז ער איז געווארן דער 'פארשטייער' פון די אידן אין שפיטאל... זיין ראלע האט זיך באלד פארברייטערט צו באזארגן אלע פיזישע און גייסטישע באדערפענישן פון די אידן וואס געפונען זיך אין שפיטאל, און ער האט דאס געטון בשמחה און מיט א געפיל פון א שליחות.

יעדן אינדערפרי קומט ר' אורי אין שפיטאל, און דערנאך וואס ער לייגט א אויג אויף וואס עס טוט זיך אפ אין קיך און מאכט זיכער אז די כשרות איז אלעס ווי עס דארף צו זיין, גייט ער ווייטער אן מיט זיין טעגליכען שפאציר אין די אידישע צימערן, מוטיגן די גייסט פון יעדן, זיך פאראינטערעסירן ביי זיי, און דערפרייען אלעמען מיט אמונה און טרייסט ווערטער און אפילו מיט אידישע לידער.

די פערי פון מאנהעטן קיין סטעטען איילענד

צוליב זיין פאזיציע פאסירט מער ווי איין מאל, אז ער ווערט גערופן צו זיין ביי די יציאת נשמה פון א איד וואס געפונט זיך אין שפיטאל, כדי צו זיין נעבן אים אין זיינע לעצטע מאמענטן. געווענדליך רופט מען אים צו משלים זיין דעם מנין ביי יציאת נשמה, אבער נישט איינמאל האט ער זיך געטראפן זיין איינער אליין נעבן א עלנדער איד ביי יציאת נשמה; ווי ער זאגט מיט אים דעם גאנצן סדר הוידוי און די פסוקי יחוד, און אויב עס פעלט זיך אויס זארגט ער אויך אז דער נפטר זאל האבן א געהעריגע אידישע קבורה.

אזוי איז געווען אין יענעם טאג. ר' אורי איז מיט א איילעניש גערופן געווארן צו איינע פון די שפיטאל צימערן. אין צימער איז געליגן אן אלטער עלענדער איד, זיין פנים איז געווען בלייך און אויסגעמאגערט, און ארום זיין בעט

ענטפערן אמן נאך 'ברוך ה' המבורך'...

א. דער וואס הערט ווי דער ציבור ענטפערט "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" נאכן זאגן 'ברכו', ענטפערט ער צוזאמען מיט זיי, כאטש ער האט נישט געהערט דעם חזן אדער דער עולה לתורה ווי זיי זאגן 'ברכו'. אבער אויב ער האט נאר געהערט דעם חזן אדער דער עולה לתורה וואס זאגן איבער "ברוך ה' המבורך..." זאל ער נישט מיט זאגן, נאר ענטפערן נאך זיי 'אמן'.

מקורות וביאורים: ...

אזוי פסק'נט דער 'משנה ברורה' (נז ב, וראה עוד רמ"א או"ח קלט ו). דער 'מגן אברהם' (נז א) שרייבט אז אויך דער וואס הערט ווי דער ציבור זאגט "ברוך ה' המבורך..." זאל נישט מיט זאגן, אויב ער האט נישט געהערט פריער ווי מען זאגט ברכו, נאר ער זאל ענטפערן אמן. אבער אין 'ביאור הלכה' (שם) ווערט ערקלערט אז דער 'מגן אברהם' רעדט ביי א פאל וואס דער חזן אדער דער עולה לתורה האבן געזאגט ברכו שטילערהייט, און עס זענען נישט געווען קיין ניין מענטשן וואס האבן געהערט ווי זיי זאגן ברכו. דאקעגן ווען ניין מענטשן האבן יא געהערט 'ברכו', איז אויך דער 'מגן אברהם' מודה אז מען קען זאגן "ברוך ה' המבורך..." מיטן ציבור אויך אויב ער האט נישט געהערט 'ברכו'.

ב. דער וואס ענטפערט "ברוך ה' המבורך..." נאך איינער וואס זאגט 'ברכו', און נאכן איבערזאגן "ברוך ה' המבורך...", וויל ער ענטפערן 'אמן' נאך אים, מעג אזוי

טוהן. אבער דער וואס זאגט 'ברכו' זאל נישט ענטפערן אמן אויף די ברכה ווען דער ציבור זאגט עס.

מקורות וביאורים: ...

דער 'שער אפרים' (שער ד סעיף ו) שרייבט אז ווען דער וואס זאגט ברכו זאגט איבער "ברוך ה' המבורך..." נאכן ציבור, זאל דער ציבור ענטפערן אמן נאך אים. דער 'פרי מגדים' (או"ח נז א"א א) שרייבט אז אזוי האט זיין פאטער רבי מאיר תאומים איינגעפירט אין בית המדרש אין לעמבערג, און אין 'שו"ת רבי עקיבה יוסף' (ח"א סי' מג) ברענגט ער אז זיין שווער רבי הלל ליכטנשטיין פון קאלאמיי האט זיך אזוי געפירט. און ברענגט דארט אז לויט דער לבוש וואס האלט (או"ח קצח א) אז ברכת הזימון ווערט גערעכנט ווי א ריכטיגע ברכה כאטש מען דערמאנט נישט דארט דעם אויבערשטנס נאמען, אזוי אויך "ברוך ה' המבורך" האט א דין פון א ריכטיגע ברכה, כאטש מען דערמאנט נישט אין דעם מלכות, און מען דארף אויף דעם ענטפערן אמן. אבער דער 'פרי מגדים' (שם) איז מכריע אז אויך לויט די מיינונג פונעם לבוש איז נישטא קיין חיוב צו ענטפערן אמן, נאר אויב דער ציבור וויל ענטפערן מעגן זיי. און אין 'משנה ברורה' (שם ד) ווערט געברענגט די הכרעה פון פרי מגדים.

אבער דער וואס זאגט ברכו זאל נישט ענטפערן אמן נאך "ברוך ה' המבורך" ווען דער קהל זאגט, ווייל ער זאגט דאך איבער "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" (משנ"ב שם, בשם שער אפרים שם). אבער אין 'שו"ת רבי עקיבה יוסף ברענגט ער דארט אז זיין שווער רבי הלל קאלאמייער האט זיך געפירט ווען ער האט עולה געווען לתורה האט ער פריער געענטפערט אמן נאך די "ברוך ה' המבורך" וואס דער ציבור האט געזאגט, און נאר נאכדעם האט ער איבערגע'חזר'ט "ברוך ה' המבורך..."

גדול העונה

פון די ווערטער פון רבנים און צדיקים אויף ענטפערן אמן

הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א משגיח ישיבת מיר

הארץ. דורך ענטפערן אמן נעמט דער מענטש אויף זיך די

עול מלכות שמים, און ווי רש"י ערקלערט (סנהדרין קיא א ד"ה מאי) אז דער באדייט פון ענטפערן אמן איז "קבלת יראת שמים", און די מצוה פון יראת ה', איז אויך איינע פון די מצוות תמידיות.

אזויפיל ברכות ווערן געהערט ארום אונז, אויב מיר וועלן נאר צוהערן צו זיי, האבן מיר די געלעגנהייט זוכה זיין צו די שכר פון אמונה, וואס איז א שכר וואס בלייבט אויף אייביג און שטענדיג. מיר זאלן זיך נישט באגענוגען מיט ווייניג. יעדע אמן הייבט דעם מענטש אויף די מדרגות פון אמונה, און דערפאר וואקסט די ספעציעלע סיעתא דשמיא וואס וועט אים געגעבן ווערן, און עס וועט זיך עפענען פאר אים די טויערן פון רחמים, און פון הצלחה ברוחניות און בגשמיות.

פון זיינע רייד ביי א 'בני אמונים' פון צוזאמקום, י"ז טבת תשע"ט

אמונה, איז אין ענטפערן אמן זיכער דא א אפענע און קלארע דעקלאראציע, ווי דער שולחן ערוך (או"ח קכד ו) פסק'נט אז מען דארף אינזין האבן ביים ענטפערן אמן: "אמת היא הברכה שהמברך בירך, ואני מאמין בה". ביים ענטפערן אמן באטאנט מען די אמונה וואס ליגט באהאלטן אין דער ברכה, און דערפאר האבן די חכמים געזאגט (ברכות נג ב): "גדול העונה יותר מן המברך". דאס איז אויך דער סיבה אויף דער יסוד וואס דער 'משנה ברורה' האט געזאגט (קסז כ): "שעניית אמן גם כן מכלל הברכה היא..." ועל ידי שעונים אמן עליה הברכה חשובה יותר", ווייל אויך נאכן זאגן די ברכה פעלט נאך אויס די קלארע באווייז פון אמונה, וואס ווערט באשאפן דורך ענטפערן אמן.

די הקפדה אויף ענטפערן אמן קען אוועקנעמען פון אונז אלע צרות און אלע גזירות. אפילו אויב דער מענטש געפונט זיך חלילה אין א מצב פון א ירידה; אויב ער איז אביסל אפגעשוואכט געווארן אין לערנען תורה און קיום המצוות א.ד.ג., יעדער מענטש מיט זיינע נסיונות, ווען ער ענטפערט אמן מיט כוונה, קען ער מחזק זיין און פעסטשטעלן די קלארע אמונה אין זיין

מיר אלע זענען אויפגעוואקסן אויף דעם פאקט אז אמונה איז דער יסוד פון יעדן איד, אין וועלעכע צושטאנד ער געפונט זיך. מען דארף אבער וויסן אז אויסער דעם איז אמונה אויך פון די ששת 'מצוות תמידיות' וואס א מענטש דארף שטענדיג מקיים זיין, און דער 'משנה ברורה' רעכנט זיי אויס אין 'ביאור הלכה' אנהייב סימן א', אין נאמען פון ספר החינוך. דער וואס קוקט נאך דארטן וועט זעהן אז פינף פון די זעקס מצוות תמידיות זענען וועגן אמונה אין ה'; רוב מצוות פון די תרי"ג זענען אפהענגיק אין צייט, פלאץ אדער א ספעציעלע סיטואציע, אבער אמונה איז א שטענדיגע מצוה און ווען א מענטש טראכט פון דעם איז ער מקיים א מצות עשה.

ביי יעדע ברכה וואס מיר זאגן, צי ברכת הנהנין צי ברכת השבח, איז דא די מצוה פון די עצם ברכה אליין, אבער עס איז אויך דא דער טייל פון אמונה. ווייל מיט דעם וואס איך דאנק השי"ת פאר'ן געבן מיר די ברויט אדער דעם עפל, ווייז איך אז איך גלייב אז ער איז דער פירער פון דער וועלט און אלעס איז פון זיין כח.

אויב אין די ברכה ווערט ארויסגעברענגט

מאוצרות אמונים

ענטפערן אמן - דער יסוד פון אמונה

אונטערדרוקן דעם יצר דורך ענטפערן אמן

די חכמים (ברכות נג ב) האבן צוגעגעלעכנט דער וואס ענטפערט אמן צו די שטארקע סאלדאטן וואס געווינען ביי די מלחמה. און פון דעם קען מען זיך לערנען אז דער וואס איז מקפיד צו ענטפערן אמן איז זוכה זיך צו שטארקן אויף זיין יצר הרע. ווייל צו געווינען דעם יצר פעלט זיך אויס שטארקייט, אזוי ווי די משנה לערנט אונז (אבות ד א): "איזהו גבור? הכובש את יצרו". א רמז אויף דעם: "הכבש יצרו" איז גימטריה 633, אזוי ווי די גימטריה פון די ווערטער "בעניית אמן" ('בגדי שש' [לרבי החמים בוכריץ, לירונוו תרנ"ט] ח"ב דף ג ע"ב).

אויך דער 'דברי שמואל' פון סלאנים זאגט אז דער וואס ענטפערט אמן איז זוכה געראטעוועט ווערן פון יצר הרע. א רמז אויף דעם ברענגט ער פון דער פסוק וואס יעקב האט געזאגט ביי זיין תפילה געראטעוועט ווערן פון עשו - וואס סימבאליזירט דעם יצר הרע (בראשית לב יב): "הצילני נא מיד אחי מיד עשו" - "נא מיד אחי" איז ראשי תיבות 'אמן' ('דברי שמואל' וישלח).

א תפילה רבים דורך ענטפערן אמן

נאך זאגט דער 'דברי שמואל' פון סלאנים:

דורך ענטפערן אמן אויף די ברכות פון שלח ציבור, ווערט דער מענטש א טייל פונעם ציבור, און א טייל פון די תפילה הרבים. "און אזוי ווי א קליינער פייל וואס ווערט געשאסן פון א בויגן, איז נישט ווי א באמבע וואס ווערט געשאסן פון א גרויסן קאנאן, אזוי האט נישט קיין ענליכקייט א תפילה פון א יחיד צו א תפילה פון א רבים" ('דברי שמואל' שם).

אגרות אמונים

א בריוו פון א געטרייער ליינער

לכבוד די רעדאקציע פון דעם חשובן און טייערן גליון המזכה הרבים 'בני אמונים' שלום וברכה

איך האב געוואלט אייך מיטטיילן מיט א אפענער נס וואס האט פאסירט מיט אונזער פאמיליע א דאנק די השתדלות צו ענטפערן אמן.

לכבוד די שבת אויפרוף פון מיין ברודער'ס זון שיחי, זענען מיר געקומען אויף שבת צו די שטאט בני ברק. מיר האבן געדינגען א הויז, און וויבאלד ביינאכט האבן מיר געדארפט עסן אין אונזער אכסניה, זענען מיר נישט באפרייט געווען פון דעם געווענליכן דרוק פון ערב שבת... מיר זענען א קינדער-געבענטשטע פאמיליע בליעה"ר, און כדי דער שבת זאל אריבער גיין ווי עס דארף צו זיין, האבן מיר געמוזט איינארדענען אסאך זאכן פאר שבת, נאטירלעך זיך ארגאניזירן אין א פרעמדע הויז איז מער קאמפליצירט, אזוי אז מיר זענען אנגעקומען צו די צייט פון 'הדלקת הנרות' ווען מיר זענען געווען אויסגעמאטערט און מיד.

איך האב זיך געאיילט צו גיין דאווענען מנחה אין דער צייט וואס מיין ווייב שתח"י האט אנגעהויבן צינדן די שבת ליכט. ווען זי האט געזאגט די ברכה בין איך שוין געווען אונטערן טיר, אבער כאטש איך האב זיך שטארק געאיילט, האב איך אויף די מינוט באשלאסן צוריק אריינגיין אין שטוב ענטפערן אמן אויף איר ברכה, אזוי ווי מיין שטייגער יעדע וואך. ווען איך בין אריין איז מיר געלונגען צו הערן די ענדע פון די ברכה און איך האב געענטפערט אמן. מיט א פלוצים'דיגע אינסטינקט בין איך אריין אין צימער וואו זי האט געצינדן, איך האב געקוקט אויף די ליכט און זיך דערשראקן; מיין פרוי איז געווען פארטיפט אין אירע בקשות, מיט צוגעמאכטע אויגן ווי געווענליך, און האט נישט באמערקט אז די שוועבעלע מיט וואס זי האט געצינדן, האט זיך אנגעכאפט אין דעם דערנעבנדיגן פארהאנג און האט עס זיך אנגעצינדן.

בחסדי שמים האב איך זיך געכאפט, אראפגעריסן דעם ברעגענדיגן פארהאנג, און פארלאשן דעם פייער אונטערן שטראם וואסער. דערמיט איז בחסדי שמים פארמיטן געווארן א גרויסע פייער.

אויפן וועג צו דאווענען מנחה האב איך געטראכט איבער די געשעהעניש, און מיטאמאל האב איך פארשטאנען אז מיר זענען זוכה צו זען אפן מיט די אייגענע אויגן א אמת'ע נס וואס איז געשען אין זכות פון 'אמן'. נאר ווייל איך האב באשלאסן צו הערן די ברכה פון מיין פרוי ברכה און ענטפערן אמן, האב איך געקענט באמערקן די פייער און עס אויסלעשן.

אויפצומארגנס, ווען איך האב גע'דרש'נט ביי די שמחה, האב איך דערציילט די געשעהעניש פאר די אנוועזנדע, און מיין טאטע שליט"א האט מיר דערמאנט דעם וואונדערבארן רמז וואס איז עטליכע מאל געברענגט געווארן אין אייער גליון, אז לויט די סדר האותיות פון א-ב, נאך די אותיות א'מ'ן, קומען די אותיות ב'נ'ס, דיר צו לערנען אז נאך 'אמן' קומט דער 'נס'.

תזכו למצוות יוסף ב. ירושלים

מען קען שיקן בריוון צו די פאקס: 08-9746102 אדער צו די אימעיל אדרעס: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן און ברכות אין די וועג פונעם בעל הילולא

בעל האדר"ת

האדר"ת ג' אדר תרס"ה

רבי אליהו דוד רבינוביץ-תאומים, באקאנט אלס דער 'אדר"ת', איז געבוירן געווארן אין יאר תר"ג אין דעם שטעטל פיקלין אין ליטא. צו זיין פאטער הרב בנימין וועלכער איז געווען דער רב פון שטעטל. נאך איידער ער איז אלט געווען דרייסיג יאר, איז ער אויפגענומען געווארן צו דינען אלס רב פון דער שטאט פאנאוויזש. ער האט געדינט אויף די שטעלע ניינצן יאר, און אין יאר תר"ד איז ער אויפגענומען געווארן צו דינען אלס רב פון דער שטאט מיר.

אין יאר תרס"א איז ער ארויף קיין ארץ הקודש נאך דער איינלאדונג פונעם אלטן ירושלים'ער רב הגאון רבי שמואל סאלאנט צו דינען צוזאמען מיט אים. ווען ער איז אנגעקומען צו די הויז פון הרב סאלאנט, איז דער רב אויפגעשטאנען פון זיין שטוהל און געזאגט: "איך געב אייך איבער די רבנות-שטוהל". אבער נאך אין די יארן פון הרב סאלאנט, בערך פיר יאר נאכן ארויפקומען איז ער נפטר געווארן. ג' אדר א' תרס"ה. ער איז געווען צוויי און זעכציג יאר אלט ביי זיין פטירה, און מען האט אים געלייגט אויפן הר הזיתים, נעבן דער קבר פון מהר"ל דיסקין.

מיט זיינע גרויסע כשרונות האט דער אדר"ת מחדש געווען אסאך חידושים און האט געשריבן אסאך חידושי תורה אין אלע נושאים פון די תורה, אבער מיט זיין אויסטערלישן באשיידנקייט האט ער קונצליך זיך געקענט באהאלטן פאר יעדן, אין זיין ספר 'סדר אליהו' רעכנט אויס דער אדר"ת נעמען פון איין און זיבעציג ספרים וואס ער האט מחבר געווען, אבער נאר עטליכע פון זיי זענען געדרוקט געווארן.

ברכות השחר פון עטליכע מענטשן

האדר"ת זאגט אויף זיך אז שוין פון זיינע יונגע יארן האט ער געהאט א געוואלדיגע ליבשאפט אויף ענטפערן אמן, און צוליב דעם האט ער מקפיד געווען יעדן טאג צו הערן 'ברכות השחר' פון עטליכע מענטשן, און אזוי שרייבט ער אין זיין ספר 'נפש דוד' (אות כג):

"איך בין זייער שטארק געווארנט געווען צו ענטפערן אמן נאך פון מיין יוגנט, און איך האב ליב און לויף מיט א אויסערגעווענליכן ליבשאפט צו די מצוה. אזוי ווייט אז עס איז כמעט ווי מיין אייגענע נאטור דאס וואס איך האב זיך איינגעוואוינט צו הערן יעדן טאג די ברכות השחר פון עטליכע מענטשן, און יעדער וואס זעהט זאל זיך אפערנען פון מיר ליב האבן צו ענטפערן אמן, וואס אמאל האט מען גרינגעשעצט אין דעם, און מ'האט נישט געהאלטן טייער די מצוה, איז דען ווייניג וואס חז"ל זאגן אזוי געוואלדיג אין איר חשיבות?! און אויף אזא גרינגע וועג קען יעדער זיך איינקויפן עולם הבא, מקיים זיין הונדערטער מצוות יעדן טאג, גרינג אן קיין שוועריקייט"